

بررسی و ارائه راهکارهایی به منظور ساماندهی متکدیان مناطق شهرداری شهر شیراز

ابراهیم خدائشناس* کارشناس ارشد شهرسازی و شهردار منطقه تاریخی فرهنگی
محمدهادی رزمی کارشناس ارشد شهرسازی و کارشناس حوزه شهرداری منطقه تاریخی فرهنگی

چکیده

پدیده تکدی‌گری، معضلی اجتماعی و جهانی و در عین حال هشداردهنده است. تقریباً هیچ شهری در دنیا نیست که تکدی نداشته باشد. همه‌ی ما هر روز در معابر و خیابان‌ها شاهد حضور افرادی در سنین مختلف هستیم که با ظاهری ژولیده و غبارآلود، به دست‌فروشی و تکدی‌گری و... مشغولند و سماجت آن‌ها در تحریک احساسات ما، آنقدر آزاردهنده است که مظلومیتشان را تحت‌الاشعاع قرار می‌دهد. همین عوامل باعث می‌شود که افرادی با سوءاستفاده از احساسات مردم و با استفاده از روش‌های مختلف به منظور درآمدزایی بدون تلاش، به این کار اقدام نمایند. با توجه به مستندات و پژوهش‌های موجود، می‌توان پایه‌ی تکدی‌گری را در جوامع شهرنشین و به‌خصوص مادرشهر شیراز، در عوامل مختلف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و... جستجو کرد. تحقیق حاضر در پی بررسی معضل تکدی‌گری و اثرات اقتصادی و اجتماعی آن در شهر شیراز است که با استفاده از روش تحلیلی توصیفی و مشاهدات میدانی در مناطق شهری شیراز، به بررسی و تحلیل معضل مذکور می‌پردازد و راهکارهایی را برای ریشه‌کنی آسیب یادشده در جامعه شهری ارائه می‌دهد.

واژه‌های کلیدی: تکدی‌گری، شهرداری شیراز، ساماندهی متکدیان.

۱. مقدمه و بیان مسئله

از معضلات جدی که جامعه‌ی شهری را تهدید می‌کند، گسترش روزافزون تکدی‌گری است. هر روزه از میان تحقیقات و پژوهش‌های انجام‌شده در سطح کشور، آمارهای تکان‌دهنده‌ای از این معضل منتشر می‌شود؛ برای مثال براساس نتایج یک پژوهش در شهر تهران، حدود ۵ هزار متکدی در این شهر گدایی می‌کنند که به‌طور میانگین روزانه ۳۰۰ تا ۴۰۰ هزار تومان درآمد دارند و بخشی از این متکدیان به‌صورت خانوادگی فعالیت می‌کنند. (نقل از اقتصاد آنلاین) شهر شیراز نیز شاهد حضور گدایانی است که در هر نقطه‌ی شهر و به هر شکل و شمایل، مردم را با مشکل مواجه کرده‌اند و به نظر می‌رسد تعداد گدایان شیراز در میان شهرهای ایران، به‌دلیل فرهنگ خاص و عاطفی مردم، بیش از هر جای دیگری باشد و این افراد بیشتر نقاط گردشگری و مذهبی، به‌خصوص محوطه‌ی اطراف حرم مطهر شاه‌چراغ را اشغال کرده‌اند. سؤال اینجاست که چه عواملی باعث شده است که شهر شیراز و به‌خصوص مناطق گردشگری شهر، به کانونی برای جذب گدایان و گدانمایان تبدیل شود؟ چنین مسائلی گاه در فرهنگ مردم و گاه در مسائل اقتصادی و سیاست‌گذاری شهری و منطقه‌ای ریشه دارد.

۲. تعاریف و مفاهیم

کدیه دو معنی دارد: یکی «سختی روزگار» و دیگری «گدایی». گدا یا مُتکدی یا درِیوزه‌گر، به شخصی اطلاق می‌شود که از طریق درخواست کمک مادی از مردم ارتزاق می‌کند و با ایجاد حس ترحم، از مردم پول می‌ستاند و این کار حرفه‌ی وی محسوب می‌شود (فرهنگ لغت دهخدا). هر یک از افراد جامعه را که نه صاحب حرفه، در مفهوم اقتصادی آن، هستند و نه در تولید اجتماعی مشارکتی دارند و همواره با شیوه‌ها و شگردهای متنوع، طفیلی و زائده‌ی اجتماعی هستند، متکدی می‌گویند. تکدی‌گری^۱ را می‌توان نوعی انحراف اجتماعی به حساب آورد که فرد در آن نقش

1. begging

مشخص و بعضاً متفاوتی (مثل سرقت، روسپی‌گری، واسطه‌گری، اعتیاد و...) را بر عهده دارد یا می‌توان آن را به منزله‌ی نمونه‌ای از مرحله‌ی شغلی (CCAREER)، نزد متکدیان حرفه‌ای و آبرومند و غیرآبرومند (غیرمشروع)، در مشاغل انحرافی تلقی کرد. (فنی و حرفه‌ای، ۱۳۹۳)

۳. تکدی‌گری و مجازات‌های قانونی

قبل از انقلاب اسلامی، قانون مجازات عمومی مصوب ۷ خرداد ۱۳۵۲ مقرر می‌داشت که: کسانی که وسیله‌ی معاش معلوم ندارند و از روی بی‌قیدی و تنبلی درصدد تهیه‌ی کار برای خود برنمی‌آیند، ولگرد محسوب می‌شوند. در خصوص مجازات تکدی‌گری پس از انقلاب اسلامی، در ماده‌ی ۷۱۲ قانون مجازات اسلامی جمهوری اسلامی ایران آمده است: هر کس تکدی یا کلاشی را پیشه‌ی خود را قرار داده باشد و از این راه امرار معاش نماید یا ولگردی کند، به حبس از یک ماه تا سه ماه محکوم خواهد شد و چنانچه با وجود توان مالی مرتکب عمل فوق شود، علاوه‌بر مجازات مذکور، کلیه‌ی اموالی که از طریق تکدی و کلاشی به دست آورده است، مصادره می‌شود. در ماده‌ی ۷۱۳ نیز آمده است که هر کس طفل صغیر یا غیررشدیدی را وسیله‌ی تکدی قرار دهد یا افرادی را به این کار بگمارد، به سه ماه تا دو سال حبس و استرداد کلیه‌ی اموالی که از طریق مذکور به دست آورده است محکوم خواهد شد. (منصور، ۱۳۹۱) طبق مصوبه‌ی ۷۸/۲/۱۵ شورای عالی اداری، مراجع متولی ساماندهی این کار و سازمان‌های مسئول در این حوزه عبارتند از: دادگستری استان، نیروی انتظامی، سازمان بهزیستی، کمیته‌ی امداد امام خمینی (ره) و اداره‌ی کار و امور اجتماعی و شهرداری. برابر ماده‌ی ۵۵ قانون شهرداری مصوب ۱۱ تیر ۱۳۳۴، «جلوگیری از گدایی و واداشتن گدایان به کار و توسعه‌ی آموزش عمومی» یکی از وظایف شهرداری است. (منصور، ۱۳۸۹)

۴. ساختار جنسی و سنی و قومی متکدیان شیراز

آمارهای جمع‌آوری شده از سوی وزارت کشور بین سال‌های ۱۳۸۶ تا ۱۳۸۹ نشان می‌دهد که در مجموع ۱۰۷۱۳۷ (نفر) متکدی، جمع‌آوری شده‌اند که از این تعداد ۶۸.۲۱ درصد مرد و ۳۱.۷۹ درصد زن هستند. (نصرتی‌نژاد و همکاران، ۱۳۹۱). در بررسی ساختار جنسی و سنی متکدیان شهر شیراز، دیده می‌شود که این متکدیان و گدایان شامل دو طیف عمده هستند: گروهی از آنان متکدیان بومی هستند و گروه دیگر متکدیانی می‌باشند که از کشورهای خارجی نظیر افغانستان، پاکستان، بنگلادش و... آمده‌اند. در واقع متکدیان با گدایی کردن، از یک سو به کار تولیدی نمی‌پردازند و یا خدمتی ارائه نمی‌دهند و از دیگر سو علاوه بر مصرف‌گرایی، در بسیاری از مواقع در مسیرهای انحرافی غیرقانونی فعالیت می‌کنند که ده‌ها پیامد منفی اجتماعی و فرهنگی و بهداشتی برای کشور دارد. بررسی آماری پدیده‌ی تکدی‌گری، طبق آمارهای پراکنده‌ی سازمان‌های ذیربط و مراجع ذی‌صلاح، نشان می‌دهد که اکثریت قریب به اتفاق گدایان در سنین بین ۳۱ الی ۴۰ سالگی قرار دارند. با توجه به ساختار سنی و جنسی متکدیان، پر واضح است که تکدی‌گری در ایران بیشتر پدیده‌ای مردانه است و زنان سهم کم‌تری از متکدیان را تشکیل می‌دهند. (همان، ۱۳۹۱) با نگاه اجمالی به آمارهای اخیر، زنگ خطر جدید، میل به کاهش سن متکدیان است و این پدیده از حالت نیاز، به یک شغل تبدیل شده است. استفاده از کودکان و زنان جوان می‌تواند عواقب جبران‌ناپذیری را برای جامعه به همراه داشته باشد؛ چراکه خطر جرم و اعمال منکرانه را در جامعه افزایش می‌دهد.

۵. روش‌های تکدی‌گری در شهر شیراز

متکدیان به روش‌های گوناگون همه یا بخشی از اوقات خود را در خیابان‌ها سپری می‌کنند. در اینجا به شناسایی مکان‌ها و روش‌های مختلف تکدی‌گری در شهر شیراز پرداخته می‌شود.

۵-۱. گدایی پنهان یا مستتر

آن است که افراد به روش‌های پنهان و آبرومندانه، به تأمین نیاز مالی خود می‌پردازند؛ اما این شیوه‌ی تکدی‌گری کاملاً حالت مستتر به خود گرفته است؛ مانند دراویش و دعانویسان و کولی‌ها (فال‌گیرها).

۵-۲. گدایی با کودکان

از بدترین و غیراخلاقی‌ترین روش‌های گدایی، استفاده از کودکان خردسال است. در اکثر نقاط پرتردد شهر، همواره در گوشه‌ای از خیابان کودکانی نشسته‌اند که در حال نوشتن مشق هستند تا از این طریق حس ترحم عابران پیاده را به خود جلب نمایند و کمک جمع کنند. متأسفانه این شیوه در شهر شیراز رو به افزایش است.

۵-۳. گدایی تمارضی و معلولیت (قطع عضو)

یکی از روش‌های سنتی تکدی‌گری در شهرها، گدایی افرادی است که به خاطر آسیب سوختگی یا نقصی که در اعضای بدن خود دارند، حس ترحم شهروندان را تحریک و از این طریق جیب آن‌ها را خالی می‌کنند. از این رو برخی از متکدیان قبل از اینکه در سطح شهر حاضر شوند، گریم می‌کنند و کمتر کسی می‌تواند تصور کند این فرد سالم و در حال تمارض به معلولیت است.

۵-۴. گدایی به شکل درراه‌مانده و مسافر

در این نوع از گدایی، افراد ساک یا چمدان به دست در محدوده‌ی ترمینال‌ها،

جلوی شهروندان را سد می‌کنند و داستان زندگی خود را مثلاً این گونه بازگو می‌کنند که برای یافتن کار مهاجرت کرده‌اند و اکنون قصد بازگشت به زادگاه خود را دارند و از افراد تقاضای کمک می‌نمایند.

۵-۵. گدایان درمانی

در این گونه از تکدی‌گری، فرد به بهانه‌ی تأمین هزینه‌ی درمانی، با دردست‌داشتن نسخه و لیست داروهای مورد نیاز، در ورودی درمانگاه‌ها، شهروندان را تحت تأثیر قرار می‌دهد. این دسته از گداها جلوی شهروندان را گرفته، با نشان دادن نسخه‌ی پزشک و کیسه‌ی دارو، تقاضای کمک می‌نمایند و ادعا می‌کنند به خاطر اینکه پول تسویه‌حساب درمان را ندارد؛ فرزندشان از بیمارستان ترخیص نمی‌شود. (روزنامه آرمان، ۱۳۹۴)

۵-۶. گدایان شیک‌پوش

طیف دیگری از گدایان مدرن نیز مدت‌هاست فعالیت خود را در شهر شیراز شروع کرده‌اند که این دسته به «گدایان شیک‌پوش» معروف هستند. آن‌ها با این عنوان که کیف پول خود را جا گذاشته‌اند، تقاضای مقداری پول به صورت قرضی برای رسیدن به محل زندگی خود می‌کنند و قول می‌دهند که حتماً پول را پس خواهند داد!

۵-۷. گدایان دارالرحمه‌ای

این گدایان بیشتر در محدوده‌ی دارالرحمه و بهشت زهرا و آرامستان‌ها، با ابراز همدردی با داغ‌دیدگان به سوءاستفاده از شهروندان می‌پردازند.

۵-۸. گدایان سرقفلی و پیمانکاری

گروه تکدی‌گری، معروف به گدایان سرقفلی است که هر کدام منطقه‌ای از شهر را تحت تسلط خود درمی‌آورند؛ به گونه‌ای که برای فعالیت در نقاط حساس و چهارراه‌های مرکزی شهر، به قول معروف سرقفلی و اجاره تعریف می‌کنند و اگر یک

متکدی خارج از گروه وارد محدوده‌ی استحفاظی آن‌ها شود، به درگیری منجر می‌شود و مشکلات خاص خود را به دنبال دارد. تعدادی از گدایان با هدایت و ساماندهی برخی افراد سودجو، وارد شهرهای پرجمعیت می‌شوند و بعد از گدایی، درصدی را برای خود برداشته، درصدی را نیز به پیمانکار می‌دهند که به گدایان پیمانکاری معروفند. در این نوع گدایی، یک پیمانکار تعدادی از گدایان زیر نظر خود را به شهرهای مختلف انتقال می‌دهد و در آن شهرها برای این افراد منزل مسکونی اجاره می‌کند.

۶. چالش‌های اقتصادی و اجتماعی تکدی‌گری

میزان بروز این پدیده و زمینه‌ها و عوامل گسترش آن و نحوه‌ی مقابله با آن، در جوامع مختلف برحسب ویژگی‌های اقتصادی-اجتماعی فرهنگی آن‌ها متفاوت است. از نظر ابعاد اجتماعی، باید اذعان داشت که برخی متکدیان، محصول نابسامانی اجتماعی هستند؛ بدین معنی که جامعه نتوانسته افراد سالخورده، عاجز، معلول، یتیم، معتادان و امثال آن را در مراکز مناسبی سامان بخشد و برای آنان زندگی انسانی را فراهم سازد و در نتیجه آنان از فرط ناچاری، برای بقای خویش به تکدی می‌پردازند. از نظر اقتصادی، پدیده‌ی تکدی با وضعیت اقتصادی جامعه رابطه‌ی تنگاتنگی دارد؛ چنانچه در جامعه فاصله‌ی طبقاتی بسیار زیاد باشد، تکدی در آن جامعه پدیدار خواهد شد.

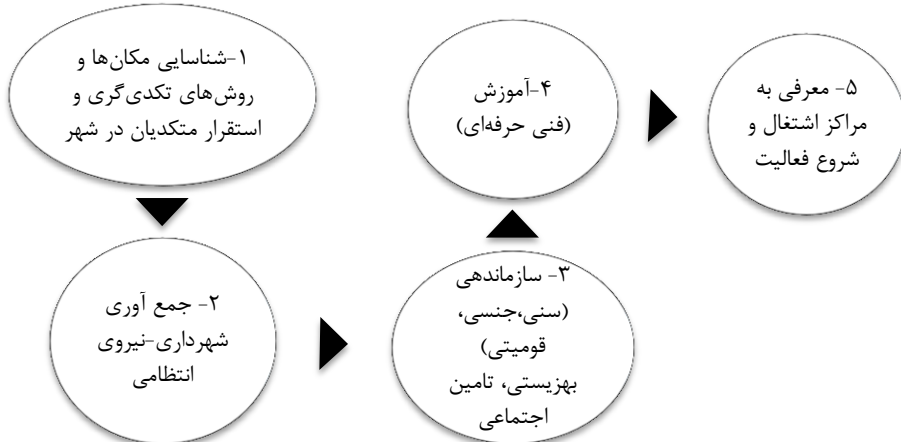
تکدی‌گری، عوارض و مخاطرات زیادی در پی دارد که بخشی از مطالعات مقطعی و روبنایی درباره‌ی این پدیده، درباره‌ی مسائلی نظیر درآمد، مسکن، فقر مادی، فقر فرهنگی، ناکامی اقتصادی، نابسامانی اجتماعی و سرانجام دستگیری و بازپروری سخن می‌گوید. عده‌ای سعی کرده‌اند این مشکلات و مخاطرات را تعدیل کنند و در نتیجه، آن را به گردن افراد دیگر انداخته، نشان دهند که تکدی‌گری مسئله‌ای طبیعی و پذیرفتنی است که می‌شود آن را نادیده گرفت و با آن کنار آمد. برخی از محققین در بررسی‌های خود به ریشه‌ها، شیوه‌ها، انگیزه‌ها، پیامدها و راه‌های رفع تکدی‌گری نظر داشته‌اند و این ریشه‌ها را شامل پیری و ازکارافتادگی، مسائل خانوادگی، اعتیاد و مهاجرت می‌دانند که این‌ها باعث شده است که این پدیده برای هر کشوری مهم به‌شمار آید و در تمام کشورهای پیشرفته‌ی دنیا، کنترل و پیشگیری از این گونه آسیب‌ها مورد توجه تمام سازمان‌های مردمی و دولتی است. (سازمان فنی حرفه‌ای، ۱۳۹۳)

یکی از مسائلی که باید به شکل تخصصی و مجزا، از دیدگاه اقتصاد شهری آن را بررسی کرد، تأثیراتی است که تکدی‌گری بر نگرش گردشگر و کاهش جاذبه در گردشگری شهری و چشم‌انداز شهر می‌گذارد. متکدیان با درازکشیدن در پیاده‌روهای اطراف محدوده‌های گردشگری، به‌خصوص نقاط مذهبی و زیارتی شهر شیراز و اشغال پیاده‌رو و ایجاد مزاحمت، باعث آلودگی بصری و تغییر در نگرش گردشگران درباره‌ی شهر میزبان می‌شوند.

۷. تعریف مدل ساماندهی متکدیان در سطح مناطق شهرداری شیراز

در زمینه‌ی ساماندهی متکدیان، در حوزه‌ی تخصصی شهرداری با همکاری نهادهای مرتبط، مدل زیر برای ساماندهی متکدیان سطح شهر تعریف شده است که فرایند کار را می‌توان در این قالب تعریف کرد: در مرحله‌ی نخست باید با بررسی و شناخت شیوه‌های تکدی‌گری و ترفندهای متکدیان، به شناسایی آن‌ها پرداخت؛ در مرحله‌ی دوم شهرداری با کمک نیروی انتظامی، به جمع‌آوری و انتقال آن‌ها به کمپ‌های تحت نظارت بهزیستی می‌پردازد و در این مراکز به تناسب سن و جنس،

افراد متکدی را ساماندهی می‌کنند و به مراکز مرتبط و مسئول، برای تربیت و آموزش معرفی می‌نمایند و پس از کسب آموزش‌های لازم، این افراد به بازارهای اشتغال راه می‌یابند.

مدل ساماندهی متکدیان در سطح مناطق شهرداری شیراز (منبع: نگارنده)

۸. نتیجه‌گیری و ارائه‌ی راهکار

زمانی که جامعه فقر را به‌منزله‌ی یک آسیب تجربه می‌کند، قاعداً بستر تکدی‌گری هم رشد پیدا می‌کند؛ اما این موضوع که چرا در شهر شیراز پدیده‌ی تکدی‌گری تا این حد گسترده شده است، باید از منظر پدیدارشناسی و به‌شکلی عمیق بررسی شود؛ چراکه عده‌ای از افراد متکدی، ازسوی افراد سودجو مورد سوءاستفاده قرار گرفته، به تکدی‌گری گمارده می‌شوند. به‌عبارتی، چندین سال است که هزینه‌های هنگفتی برای جمع‌آوری و ساماندهی متکدیان در نظر گرفته می‌شود؛ اما نه‌تنها متکدیان روزبه‌روز به شکل سرطانی رشد می‌کنند، بسیاری از آن‌ها با اعمال نیروی انسانی و هزینه‌ی ارگان‌ها جمع‌آوری شده، دوباره و به‌زودی آزاد می‌شوند و گدایی را به شیوه‌ی مدرن یا سنتی از سر می‌گیرند.

پدیده‌ی تکدی‌گری موضوعی است که نمی‌شود با آن به شکل طرح ضربتی برخورد کرد؛ چراکه این موضوع زاینده‌ی مسائل اجتماعی است و نیاز به برنامه‌ریزی

بلندمدت و مستمر دارد. راهکارهای زیر به شکل اصولی می‌تواند در ریشه‌کنی این معضل چاره‌ساز باشد:

راهکار ۱: شناسایی زمینه‌ها و ریشه‌ها و ابعاد تکدی‌گری و دستیابی به شیوه‌های کاهش آن بسیار ضروری و کارساز است.

راهکار ۲: دومین راهکار، تقویت زیرساخت‌های اقتصادی و برنامه‌ریزی مطلوب در زمینه‌ی تکدی‌گری است. همانگونه که در طول مباحث این پژوهش بررسی شد، بخش مهمی از پدیده‌ی تکدی‌گری، ریشه در فقر و محرومیت دارد که خود معلول ساختار نامتعادل اقتصادی اجتماعی و توزیع درآمد و فرصت‌ها در جامعه است. یکی از راه‌حل‌های ریشه‌ای که باعث خواهد شد در جمعیت متکدیان کاهش چشم‌گیری صورت گیرد، مسدود کردن خروجی تولید فقر و محرومیت در جامعه، از طریق ساماندهی وضع اقتصادی کشور است. در ساماندهی معضل تکدی‌گری، باید توجه داشت که نان‌آور خانه مرد می‌باشد و با توجه به پژوهش‌های انجام‌شده، تکدی‌گری هنوز پدیده‌ای مردانه است و علت‌های آن نیز عموماً فقر و بیکاری است؛ بنابراین ایجاد فرصت‌های اشتغال برای مردان، در این زمینه اهمیت ویژه‌ای دارد. خصوصاً که عموم متکدیان متأهل هستند و همواره متکدیان مجرد درصد کمتری از متکدیان را شامل شده‌اند. این عامل و بیکاری مرد خانواده، کودکان و زنان آن‌ها را نیز راهی خیابان‌ها کرده که آمار آن رو به صعود و هشداردهنده است. (نصرتی‌نژاد و همکاران، ۱۳۹۱)

راهکار ۳: گام بعدی در خصوص از بین بردن معضل تکدی‌گری، آموزش شهروندان است. فرهنگ‌سازی و آموزش شهروندان می‌تواند به منزله‌ی مهمترین گام در از میان بردن معضل تکدی‌گری باشد. شهروندان باید از شیوه‌های تمارض و تکدی‌گری و فریب‌های این قشر آگاهی پیدا کنند و به راحتی تحت تأثیر احساسات خود و رفتارهای این افراد قرار نگیرند. این آموزش می‌تواند از طریق رسانه‌ها و مطبوعات به خوبی انجام گیرد. ناپسندش‌مردن تکدی‌گری در افکار عمومی جامعه، باید در محور آموزش قرار گیرد. رقیق و قوی بودن عواطف و احساسات در جامعه‌ی ایران، به خصوص در فرهنگ اغلب مردم شیراز، به اضافه‌ی باور به یاری و مساعدت که در اعتقاد و عادت دینی

مردم ما وجود دارد، شرایطی را پدید آورده که ناخواسته به رشد گدایان حرفه‌ای و تن‌پروری آن‌ها در جامعه منجر شده است؛ درحالی‌که بخش عظیمی از نیازمندان آبرومند، به دلیل آنکه حفظ ظاهر نموده‌اند، به چشم نمی‌آیند. ریشه‌ی بسیاری از آسیب‌های اجتماعی، در ناآگاهی مردم است. باید به آموزش و اطلاع‌رسانی به آحاد مردم، توجه جدی شود. بدین منظور، می‌بایست کارگاه‌های آموزشی در زمینه‌های مختلف و برای گروه‌های سنی مختلف در محلات برگزار شود. (مرجانی و صدری، ۱۳۹۳) در نهایت، خلاصه‌ی کلام این است که باید حوزه‌ی اجتماعی را تقویت کرد و کار را به مردم سپرد.

راهکار ۴: ساماندهی و متمرکز کردن نهادها و سازمان‌های غیردولتی حمایت از نیازمندان، از دیگر راهکارهای حل این معضل است. مجموعه‌ی سازمان‌ها و نهادهایی که در چارچوب حمایت از افراد و خانواده‌های نیازمند در حال کار و کمک‌رسانی می‌باشند، هیچ نظم و سامان درستی ندارند و همین باعث شده است که نتیجه و برآیند مطلوب و موردانتظاری از فعالیت‌های آن‌ها به دست نیاید. در حال حاضر انواع خدمات این گونه نهادها از چند مجرای متفاوت، بدون کوچکترین اطلاع از یکدیگر و کمترین هماهنگی با همدیگر صورت می‌گیرد. به عبارتی، تشکیل یک کمیسیون مشترک متشکل از اعضای تمامی نهادهای درگیر با موضوع تکدی‌گری و ایجاد تمرکز در هزینه‌ی طرح‌ها، می‌تواند بسیار چاره‌ساز باشد.

راهکار ۵: دیگر راهکار پیشنهادی، افزایش جریمه است. طبق قانون مجازات اسلامی، تکدی‌گری جرم محسوب می‌شود؛ اما عملاً به دلیل جریمه‌ی کم و ناچیز آن، نسبت به درآمد زیادی که گدایان دارند، تکدی‌گری امروز به یک شغل نان‌وآب‌دار برای برخی بدل شده است؛ از این رو نیاز است که در جرایم و تنبیهات این قشر بازنگری شود. در متن قانونی، بیشتر به جنبه‌ی کیفری به منزله‌ی چاره‌ی این مشکل توجه شده و به جنبه‌ی پیشگیرانه توجه کافی نشده است؛ درحالی‌که الگوی «پیشگیری بهتر از درمان»، قطعاً نتیجه‌ی بهتری خواهد داشت.

راهکار ۶: معرفی به مراکز آموزشی و تعهدگرفتن از متکدیان، یکی دیگر از

راهکارهای پیشنهادی است. همان‌طور که ذکر شد، با توجه به کاهش رده‌ی سنی تکدی‌گری، در مرحله‌ی اول باید کودکان و جوانان متکدی را به مراکز آموزش و فنی و حرفه‌ای و آموزش مشاغل زیرساختی معرفی کرد؛ چون اگر این اقدام انجام نشود، این کودکان تکدی‌گری را به‌صورت میراثی ترویج خواهند داد و به‌عبارتی در جامعه تکدی‌گری نهادینه خواهد شد. چنانچه آموزش فنی و حرفه‌ای در کشور نادیده گرفته شود، درواقع باعث می‌شود که آموزش در کشور به‌طور غیرمستقیم، به‌سوی اشتغال کاذب و درآمدهای سهل‌الوصول و ناپایدار (تکدی‌گری) سوق پیدا کند و به‌تدریج آسیب جدی به کشور وارد شود.

راهکار ۷: تجدید نظر در ضوابط و جرایم و موانع قانونی و به‌روزرسانی قوانین نیز از دیگر راهکارهای موجود است. به نظر می‌رسد چون در گذشته پدیده‌ی تکدی‌گری گسترده‌گی و تنوعی را که امروزه پیدا کرده، نداشته است. هنگام تدوین قوانین مربوط به آن، شرح وظایف دستگاه‌های ذی‌ربط و تمامی ابعاد و اجزای مسئله دیده نشده و درباره‌ی سطوحی از آن غفلت شده است. واقعیت این است که اغلب متکدیان از حلاله قانونی آگاهی دارند و با در دست گرفتن تعدادی فال و جوراب و چنین چیزهایی، به‌راحتی از چنگ قانون می‌گریزند.

راهکار ۸: ایجاد منع قانونی نیز از راهکارهای پیش‌رو است. جریمه و برخورد شدید با حضور متکدیان در نواحی گردشگری و زیارتی شهر شیراز می‌تواند به کاهش این پدیده کمک کند.

در پایان می‌توان راهکار مشارکت مردمی را در کنار همکاری منسجم سازمان‌ها و نهادها، برای ریشه‌کنی این معضل اقتصادی اجتماعی بسیار ضروری و کارساز دانست؛ به عبارت کلی، این معضل جز با هماهنگی و یک انسجام و عزم ملی، همراه با همکاری سازمان‌ها و نهادها، امکان‌پذیر نخواهد بود و نمی‌توان تنها شهرداری‌ها را مسئول و متولی رفع معضل تکدی‌گری دانست.

فهرست منابع

۱. روزنامه آرمان. (۱۳۹۴). گزارش اجتماعی؛ روش‌های تکدی‌گری. شماره ۲۳۸۴.
۲. فرهنگ لغت دهخدا.
۳. معاونت آموزش فنی و حرفه‌ای. (۱۳۹۳). گزارش نقش آموزش‌های مهارتی فنی و حرفه‌ای در کاهش آسیب‌های اجتماعی - تکدی‌گری. دفتر کاهش آسیب‌های اجتماعی.
۴. مرجانی، تیمور و صدری، سیدصدرالدین. (۱۳۹۳). توسعه‌ی کارآفرینی اجتماعی؛ آسیب‌ها، عوامل مؤثر و راهکارها، مدیریت فرهنگ سازمانی، دوره ۲۱، شماره ۲.
۵. منصور، جهانگیر. (۱۳۸۹). مجموعه قوانین و مقررات مربوط به استان، شهر، شهرستان، روستا و شهرداری، نشر دیدار. تهران.
۶. منصور، جهانگیر. (۱۳۹۱). مجموعه قوانین مجازات اسلامی. نشر دوران. تهران.
۷. نصرتی‌نژاد، فرهاد و اخوان بهبهانی، علی و دیهول، منصور. (۱۳۹۱). تکدی‌گری در ایران: رویه‌ها، روندها و علت‌ها، مجله مطالعات ناتوانی، دوره ۲، شماره ۲، پاییز و زمستان.

9- <http://www.eghtesadonline.com/fa/content/85526>